

Posudek na doktorskou práci Mgr. Tomáše Strašila

Dizertační práce pana kolegy Mgr. Tomáše Strašila je vypracovaná na téma „Česká violoncellová škola 1945-2000“. Nabídnutou oponenturu jsem přijal s potěšením a po jejím přečtení si s ještě větším zájmem uvědomil, „Byla to generace sólistů, pedagogů a komorních hráčů, která se od 50tých let minulého století mohla bezpečně opřít a vycházet z odkazu zakládajících osobností, působících na Pražské konzervatoři na přelomu 19. a 20. století, včetně období po 1. světové válce“. Skutečnost, cituji, že „Česká violoncellová škola je významným fenoménem současné evropské kultury“ z úvodní kapitoly naznačuje, že generacemi předávané „Praha je konzervatoři Evropy“, by mohlo stále platit??...uvidíme, co z více jak 140 stran písemného projevu vyplyne.

Jen pro představu, dizertační práce je obsahově koncipována následovně: 1) Úvod, 2) Violoncellové školy v českém sekundárním vzdělávání, 3) Terciární hudební vzdělávání, 4) Význam české violoncellové školy pro výuku violoncella, 5) Vliv stěžejních škol na školu českou, 6) Zhodnocení a výsledky výzkumu, Závěr.

Nezdá se mi nutné rozebírat jednu po druhé následující kapitolu s příslušnými podkapitolami. Jen pro Vaši informaci, vážení kolegové, kteří se s prací právě seznamujete, podkapitoly s názvy Teoretická východiska práce, Stav bádání, Nástin objektivní problematiky práce atd. s následující historií založení Pražské konzervatoře, se jeví s příslušnými návaznostmi (škola, vyučující pedagog, žáci – studenti) naprosto přehledně. Jak je v práci připomenuto, existují pouze dvě s podobným zaměřením, ke kterým se autor disertační práce hlásí a dále je rozvíjí.

Celá plejáda jmen zásadně ovlivňujících Českou violoncellovou školu po roce 1945 jen dokládá, co znamenala pražská hudební základna, zejména ve druhé polovině 19. Století v podobě profesionálního hudebního učiliště, pro tehdejší podobu evropského hudebního školství. Jeden příklad ze zvukných jmen- Julius Goltermann, měl dva významné žáky, Aloise Nerudu a Davida Poppera.když ukončil své působení na Pražské konzervatoři, nastoupil po něm Jindřich Schmidt, který předtím působil jako sólista a pedagog v Moskvě. Byl učitelem Karla Julieviče Davidova, byl ozdoben titulem „Národní ruský koncertista.....“. (nabízí se zde připomínka o významu působení českých hudebníků na Rusi ve druhé polovině 19. století). Nerad bych se odkláněl od tématu práce, ale sám mohu potvrdit úžasná setkávání s osobnostmi, jakými byli např. Bohuš Heran, v jehož podání jsem poprvé jako mladíček slyšel jednu z Bachových suit pro violoncello sólo, nebo nezapomenutelná ruky podávání pana profesora Bedřicha Jaroše - elegána, rytíře, výborného pedagoga a komorního hráče, při koncertech Kocianova kvarteta v rámci koncertů Českého spolku pro komorní hudbu ve Dvořákově síni Rudolfiny....atd.

Přesto, že jsem vlastní vzpomínkou poněkud odbočil od tématu, abych se k němu mohl vrátit, potřeboval bych si ujasnit následující upozornění ze strany 8 cituji: „celá práce je napsaná ve vědeckém plurálu, nicméně v některých případech, které se týkají mé osoby, musím použít singulár“...jako oponent se tímto zjištěním ocitám v jakémsi nevyjasněném tvůrčím prostoru,

ve kterém se mi adresát, jemuž bych rád vyjádřil své většinové ano, poněkud vytrácí. Jsem si plně vědom hodnoty spolupráce s paní kolegyní doc. MgA. Janou Palkovskou v souvislosti s několikaletým výzkumem a obzvláště, pokud se ocitáme na půdě Pedagogické fakulty UK. Meritem této mé jediné nesouhlasné připomínky jest – „samozřejmě pod vedením, ale přece jen ve zcela zřetelném singuláru.“

Vraťme se ale opět k textu. Za zcela jednoznačné pozitivum výzkumu považuji kapitolu č. 2 s názvem „Violoncellové školy v českém sekundárním vzdělávání“ a samozřejmě s tím souvisejícím přehledem pedagogů, kteří se výuce violoncella věnovali, či doposud věnují. Velice si cením vypracovaných seznamů studentů a jejich pedagogů, kteří ve zkoumaných obdobích patří k legendám, s jejich vazbami na osobnosti zakladatelského významu. S povděkem vzpomínám a v duchu tleskám při četbě textu, který připomíná osobnost pana prof. K. P. Sádla, organizátora, publicisty, a především laskavého člověka, i když jsme mu říkali Kápes. Výsostný pedagog, velice dbal a vedl nás v širokém koridoru poznání s mimořádnou měrou citu a ohledů k osobnostním možnostem a výhledově tvůrčím schopnostem každého z nás. Dovolte ještě jen krátkou vzpomínku, končila jedna ze soukromých hodin a pan profesor hovořil s mým na hodině přítomným otcem a mimo jiné mu sdělil- cituji :.....„zítra jsem pozván k soukromé audienci k prezidentu republiky... chtěl bych mu osvětlit situaci kolem hudebního školství a zároveň dosáhnout jeho souhlasu, aby nebyli postihováni učitelé hudby, kteří v rámci soukromých hodin výuky hry na hudební nástroje a zpěvu vypomáhají v rámci celkové úrovně hudebního vzdělávání“. Uspěl stoprocentně, více o tom nemluvil, takový on byl.

Při průběžné četbě kapitoly číslo 2 a následné třetí „Terciární hudební vzdělávání“ se mi tak říkajíc nabízela otázka jakéhosi porovnání. V samém závěru práce, na str. 145 je položena otázka, jak na Českou violoncellovou školu nahlížet- jeví se jako nedělitelný monolitní útvar, nebo se jedná o systém několika svébytných směrů ?..... na otázku je plnohodnotně a sebevědomě odpovězeno !! Podtrhuji a souhlasím- ano !

Přesto bych si dovilil oslovit pana kolegu T. Strašila, aby se pokusil o pár slov ve smyslu jistého porovnání středoškolských a vysokoškolských hudebních ústavů nikoliv mezi sebou, ale kupříkladu Praha- Teplice- Pardubice- Plzeň... jak se mu jeví studentstvo na základě jeho vlastních zkušeností? Jeví se současná studentská generace nadějnou a schopnou dalšího vývoje ? Možná bych se i zeptal, jestli je schopen dohlédnout, jak se v praxi pedagogicky daří absolventům pedagogické fakulty UK v Praze v oboru HV.....jak jsou pro ně vytvořeny podmínky k výuce..... atd

Myslím, že nastal čas obrátit pozornost k závěrečným několika větám : Práce je v mnohém ohledu výjimečná, podle mého soudu by se měla objevit minimálně ve školách, o kterých pojednává, a to vzhledem k rychle plynoucímu času a prokazatelnému důvodu krátké paměti, protože zcela jednoznačně uvádí fakta nezvratná. Jazykově se mi jeví vydařená, poznamenal jsem si nějaké drobnosti, které zde neuvádím, ale předám je k nahlédnutí.

Jestliže jsem s hřejivým pocitem v úvodu oponentského posudku konstatoval, jak z textu vyplývá, že Česká violoncellová škola je významným fenoménem současné evropské kultury, s klidným svědomím se mohu na závěr pod toto tvrzení podepsat. Nejsou to ale jen veliká

jména českých violoncellistů- sólistů druhé poloviny 20. století až po současnost. Jedná se též o členy ansámbľů, kteří v rámci svých komorních těles spoludotvářeli a spoludotvářejí obraz České violoncellové školy v rámci plnohodnotného celosvětového pohledu.

Jen malá tečka a potěšující dodatek- poslední konkurzní řízení do skupiny violoncell orchestru ČF, kdy si pan šéfdirigent Jiří Bělohlávek místo jednoho ze studentů violoncella na HAMU v Praze vybral hned tři, mluví za vše. Lepšího ocenění se jim samým a jejich pedagogům nemohlo dostat. Doufejme, že zájem o kvalitní hudební vzdělávání v Čechách a na Moravě v nejbližší budoucnosti neopadne. Že bude pro koho, lépe řečeno před kým zúročovat letité studování a že se podmínky důstojného ocenění v brzké době vynaložené námaze vyrovnají.

Nemám více co bych dodal, snad jen, že dizertační práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 13. 6. 2017

prof. Václav Bernášek